Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Се – остання війна,
се – до бою
чоловіцтво
зі звірством встає.
Іван ФРАНКО

№ 8 (319)
24 лютого 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

НАБАТ

21 лютого, у День рідної мови, під час Всеукраїнського письменницького марафону у Львові було виголошене «Звернення українських письменників до співгромадян». Звернення перекладене англійською, російською, білоруською, польською мовами й надіслане літераторам та інформаґенціям за кордоном. Під зверненням уже підписались десятки письменників, перекладачів, публіцистів, літературознавців. Підписів стає більше щогодини.

НЕ СМІЄ ВЛАДА ЗНИЩУВАТЬ НАРОД!

ЗВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ДО СПІВГРОМАДЯН У ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

Шановні співгромадяни, дорогі читачі!

Ми живемо в державі, що зветься Україною, – і стаємо свідками повзучої політичної війни проти цінностей, що складають підвалини української ідентичності. У час цього непростого випробування для кожного громадянина нашої країни ми звертаємося до вас із закликом не мовчати – й демонструвати свою громадянську позицію скрізь і завжди, де і коли виникає загроза для конституційних цінностей української держави.

Пасивна позиція українських громадян сьогодні – вже завтра може обернутися гуманітарною катастрофою.

Країну роз'єднує не мова, українська чи російська, країну роз'єднує провокаційна, аґресивна українофобська політика Уряду, який старою, як світ, тактикою «розділяй і владарюй» намагається відволікти увагу народу від власних економічних і дипломатичних поразок.

Провокації набули характеру лавини. Закриття українських шкіл на Сході України лицемірно видаються за «оптимізацію витрат». З підручників історії вириваються сторінки, залиті кров'ю наших предків, котрі поклали своє життя за те, щоб сьогодні ми жили в незалежній суверенній унітарній державі. Голодомор, геноцид Сталіна проти українського народу, нашу найбільшу національну катастрофу, від наслідків якої Україна потерпає донині, з орвелівським цинізмом називають всього-навсього наслідком неправильно проведеної колективізації. Зі шкільної програми вилучають «незручні» для влади твори. Тим часом концепція літературної освіти в загальноосвітніх школах дописується невідомими авторами на користь російської літератури, в тіні якої начебто визрівала українська, що є не тільки відвертою історичною неправдою, а й прямим приниженням вартості української літератури та її геніїв. У радіоефірі давно не знайти української музики, телевізійний простір забитий російським «секондхендом», великі книжкові мережі в Україні належать російським власникам, які дбають про інтереси російської книги.

Як у колоніальні часи, нас знову намагаються переконати, нібито український творчий продукт, який більшості українців елементарно недоступний, просто «не конкурентний». На 20-му році після розвалу Радянської імперії нам знову намагаються прищепити почуття меншовартості, «неформату» – неформату всього українського.

Ми з повагою і шаною ставимося до культур і літератур усіх національностей України, що творять єдиний український народ. Ми солідарні з російськими, польськими, кримсько-татарськими, єврейськими, угорськими, румунськими, грузинськими письменниками та письменниками всіх інших національностей, що живуть і творять в Україні, є її громадянами й сповідують її базові конституційні цінності. Ми рішуче виступаємо проти роздмухування ксенофобії, не ділимо людей на чужих і своїх, зцілюємо країну, а не роздираємо її на Схід і Захід, Південь і Північ.

Ми не вимагаємо від держави ні дотацій, ні президентських стипендій, ні урядових пенсій, не впадаємо в розпач від того, що держава нічого не робить для промоції української літератури у світі. Але ми – автори, відповідальні за українське слово, і наш професійний обов'язок – стати на захист свого читача, котрий хоче читати українською і вибирає українську книгу.

Ми гордимося українськими виконавцями, знаними в цілому світі, і хочемо в ефірі чути українську музику й українське слово.

Ми наголошуємо на тому, що присутність української мови в інформаційному просторі не може підпорядковуватися незабарній комерційній вигоді власників ЗМІ. Адже українська мова як державна захищена Конституцією України, і, нагадуємо, згідно з Основним Законом, «Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України».

Ми переконані, що чиновники всіх рангів зобов'язані не лише знати державну мову, але й висловлюватися нею публічно.

Ми застерігаємо представників влади та правоохоронних органів від втручання в справи української культури, від запровадження контролю і цензури, від утисків свободи слова.

Ми застерігаємо недалекоглядних політиків від негідних для державця замахів на самі підвалини державності – від внесення змін до Конституції України та спроб переписати Гімн України.

Ми відстоюємо право наших дітей на історичну пам'ять – на правдиве, не «переформатоване» за лекалами радянської ідеологічної кон'юнктури знання про Другу світову війну, Леніна, Сталіна, УПА, голодомор, героїв Крут, Івана Мазепу, Степана Бандеру, національно-визвольну боротьбу, про події та діячів історії тоталітарного XX століття.

Все це – непорушні й законні права нашого народу. І жодна влада в країні, яка зветься Україна, не сміє в нас їх одібрати.

туймося для протистояння таким діям чинної влади.

З огляду на вище означене товариство «Просвіта» виступає з ініціативою проведення в березні до Шевченківських свят Всеукраїнського форуму української інтеліґенції.

Закликаємо всіх до співпраці.

Зі своїми пропозиціями щодо організації та проведення форуму, просимо звертатися до Секретаріату ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка **(тел.: 279-54-68, 278-40-50).**

Голова товариства, народний депутат України ***Павло МОВЧАН***

P. S. Звернення підтримане на засіданні проводу Івано-Франківської обласної організації Народного Комітету захисту України.

ЗВЕРНЕННЯ «ПРОСВІТИ»

ГРОМАДОЮ ОБУХ СТАЛИТЬ!..

ГОЛОВАМ ПАРТІЙ, РУХІВ, СПІЛОК, ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка звертається до громадськості з закликом захистити віковічне право українського народу на рідну мову, об'єднатися перед загрозою зросійщення, роздержавлення та неоколоніалізму.

Стан, який нині, на двадцятому році незалежності України, склався з українською державною мовою, є критично-загрозливим. Нехтуючи всіма нормами Конституції України, історичним правом українського народу на розвиток української мови та культури, влада прямо й опосередковано фактично законсервувала напівколоніальний статус української мови.

Сьогодні в історії України настав найвідповідальніший момент за всі роки її існування. Україні загрожує втрата державної незалежності, вже закладений механізм руйнування основ державності.

За такої ситуації ми стоїмо перед життєвим вибором: бути чи не бути незалежній Україні?

Сила цієї влади у нашій слабкості й у нашій роз'єднаності. Саме тому на нас лежить велика відповідальність за долю України. Гур-

«Українську школу №136 в Донецьку відстояли…» – повідомила просвітянка Марія Олійник. Детальніше читайте у наступному числі «Галицької Просвіти».

ПОСТАТІ

ЇЇ НЕСКОРЕНА ПІСНЯ

Минуло 140 років з дня народження Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки). Її твори ввійшли в золотий фонд української літератури. Поруч з іменами Т. Шевченка та І. Франка творчість Лесі Українки широко відома в багатьох країнах світу, особливо там, де проживають українці. Її твори виходили в світ багато разів, останнє 11-томне видання вийшло в 1975–1979 рр. В Україні є п'ять музеїв Лесі Українки і десятки пам'ятників. Її іменем названі площі та вулиці міст і сіл. Є її пам'ятники в Грузії, Болгарії, США, Арґентині.

В роки комуністичної влади в Україні творчість Лесі Українки трактувалась однобоко, з ідеологічних позицій. Твори її матері Олени Пчілки і дядька М. Драгоманова взагалі були заборонені на тривалий час, а рідня була репресована.

Сьогодні творчість Лесі Українки досліджується багатогранно, відкриваються нові невідомі раніше сторінки в її біографії.

У наступному числі «Галицької «Просвіти» ознайомимо вас із розвідкою про друга юних літ Лесі Українки.

А поки повідомляємо, що вчора у НД «Просвіта» обласна «Просвіта» з участю Театру фольклору, народних свят і видовищ, обласної організації «Жіноча громада» та ЗОШ №7 провела літературно-музичне свято «Нескорена пісня».

ДІЯ

І ЄДНАЛИСЬ ДУШІ І СЕРЦЯ

У сучасному світі є багато речей, які роз'єднують людей. А ніщо не об'єднує нас так, як мова, об'єднує й пісня, й любов до слова…

Івано-Франківське міське об'єднання «Просвіта» гуртує в своїх лавах понад дві тисячі просвітян різних професій, учнівську і студентську молодь – людей, яким не байдужа доля української нації. Чимало їх зібралось у Народному домі «Просвіта» 20 лютого на академію, присвячену Дню рідної мови.

Відкрив її і привітав учасників член Правління, Почесний просвітянин, педагог-філолог Богдан Сушевський і голова обласного об'єднання товариства «Просвіта» професор Степан Волковецький. У своїх виступах вони наголосили, що 21 лютого святкуємо Міжнародний день рідної мови, а також констатували факт, що на двадцятому році незалежності наша мова загрожена й нам треба боротися за повноцінне її функціонування. Українська мова за кількістю носіїв займає 26 місце в світі, знаходиться між турецькою (46 млн. населення) і польською (43 млн. населення). Та, на жаль, у нашій державі рідною українську вважає 2/3 населення.

Про історію розвитку української мови доповів заслужений лікар України, член Правління товариства Євген Романишин, а про мову і нову українську родину – автор книги «Нова українська родина», журналіст, філолог, політолог, колишній депутат Верховної Ради, депутат обласної ради Дмитро Захарук. Глядачі щиро сприймали виступи членів просвітянських родин: активістки Надії Легун, члена Правління, поетеси Любомири Гаврилів, викладача музичного училища Любові Литвинчук. Ведучі свята – учитель української мови і літератури навчально-виховного комплексу ЗШЛ № 23 Галина Литвин і учениця шостого класу СШ № 5 Марійка Слободян цікаво розповідали свої життєписи. Л. Литвинчук дарувала музичні твори, а пані Любомира читала поезію. Зачаровували співом і декламували вірші Н. Легун і М. Слободян, співав ансамбль «Аве Марія».

Під час виступів усіх учасників концертної програми обдаровано тривалими оплесками й подарунками – книгами українських письменників – наших краян, які передало обласне об'єднання «Просвіта».

Правління товариства щиро вдячне за допомогу в організації академії начальникові управління освіти міськвиконкому Н. Микулі, її заступникові та членові Правління товариства С. Уваровій, а також керівникам навчальних закладів – школи-садка № 7 (М. Ільків), ДНЗ № 9 (Н. Григорів), СШ № 1 (Т. Семигіна), ЗШ № 4 (Т. Ліссова), ЗСШ № 13 (В. Равлюк), ЗШ № 18 (Я. Заливаха), ЗШ № 21 (І. Ремик) та українській гімназії № 2 (О. Марусь).

Діана ГОВЕРА, *просвітянка*

ПРОТЕСТ

СВОБОДУ ПОЛІТИЧНИМ В'ЯЗНЯМ!

Її вимагали учасники Всеукраїнської акції-протесту, що відбулася перед обласним управління МВС. Ініціювали його організації, які входять в обласну організацію Народного Комітету захисту України. Промовці – лідери КУН Богдан Борович та Євген Щупак, голова ОО ВО «Батьківщина» Дмитро Шлемко, співголова ОО НКЗУ Дмитро Захарук, професор Геннадій Сіренко, заступник керівника ВО «Тризуб» Андрій Подольський наголошували, що кримінальний режим Януковича, як колись сталінський, жорстоко переслідує українських патріотів. Нині в ув'язненні перебувають п'ятнадцятеро молодих українців-політв'язнів. Їх катують, приневолюють до визнання вигаданих провин, до них не допускають адвокатів. Цей окупаційний режим діє так нахабно тому, що ми це дозволяємо. Якщо нація хоче вижити, то їй залишається один шлях – революційний. Протестувальники вимагали: «Ні –міліцейському свавіллю!», «Звільніть політв'язнів!», «Ні – політичним репресіям!»

України ми не віддамо!

АКЦІЇ

І ЦЕ – «ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ ВЖЕ СЬОГОДНІ»?

Під таким лозунґом в Івано-Франківську під будівлею обласної влади відбувся мітинг-пікетування інвалідів-чорнобильців Прикарпаття, солідарних з аналогічними акціями по всій Україні. Чорнобильців активно підтримала обласна організація народного Комітету захисту України. Протестувальники тримали лозунґи: «Пане Азаров, заберіть з Верховної Ради України законопроект № 7562», «Геть руки від чорнобильського закону!», «Де покращення життя вже сьогодні?»

Всеукраїнського масштабу акція набула через те, що 14 січня Уряд зареєстрував у Верховній Раді законопроект № 7562 «Про ґарантії держави щодо виконання рішень суду», яким суттєво обмежуються конституційні та соціальні ґарантії не лише чорнобильців, але й ветеранів війни, праці, воїнів- афґанців та багатьох інших категорій громадян. Зокрема, в цьому проекті закону передбачається внести зміни до базового чорнобильського закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Суть цих змін зводиться до того, що, приміром, замість пенсій, передбачених у ст. 54 базового чорнобильського закону, в законопроекті № 7562 передбачається встановити пенсії в розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України. Фактично законопроект має на меті юридично і практично знищити усі пільги та компенсації чорнобильцям.

Цинізм «творців» згаданого законопроекту полягає ще й у тому, що він поданий до Верховної Ради саме напередодні 25-ої річниці чорнобильської катастрофи, яка, згідно Указу Президента України «Про заходи, пов'язані з 25-ми роковинами чорнобильської катастрофи», буде відзначатися з метою привернення уваги суспільства і світової спільноти до проблем подолання наслідків чорнобильської катастрофи, посилення захисту постраждалих внаслідок цього лиха громадян.

Висновок один: Уряд Азарова зацікавлений не в поліпшенні життя чорнобильців та інших громадян, а в погіршенні.

Вимоги пікетувальників були обговорені з першими заступниками Івано-Франківської облдержадміністрації та обласної ради, які запевнили, що звернення будуть скеровані до Президента України, голови Верховної Ради та Уряду.

На мітингу в Івано-Франківську виступили голова Івано-Франківської обласної організації «Спілка Чорнобиль» Нестор Мартинець і чорнобилець Микола Симчич. Активно підтримали мітингуючих і виступили співголови ОО НКЗУ, колишні депутати Верховної Ради, відомі громадські діячі Степан Волковецький і Дмитро Захарук.

Микола БЕРЕЗУН

ПРОСВІТЯНСЬКЕ ЖИТТЯ

Німецький філософ і соціолог Й. Ґердер писав про Україну ще в XVIII ст. так: «Україна стане ще новою Елладою. Прекрасне розташування цієї країни, ласкавий характер народу, його музичний дар, родюча земля ще пробудяться. З малих племен явиться велика культурна нація. Її межі протягнуться до Чорного моря, а звідти – в широкий світ…» Ці пророчі слова іноземця таки поволі збуваються.

НЕ ДАМО ТОПТАТИ НАШ ДУХОВНИЙ ЦВІТ

У неділю, 20 лютого, аматорські колективи обласного Народного дому «Просвіта» урочисто святкували в селі Залуква Міжнародний день рідної мови. Наші аматори, маючи чималий досвід поїздок із культурно-виховною місією «Просвіти» по області, щиро позаздрили сільській громаді, яка у нелегкі часи становлення України з дотаційним бюджетом сільської ради, має прекрасну соціальну інфраструктуру.

– Хоч немає у нас великих земельних масивів, належного дрібного й середнього бізнесу, – сказав на зборах громади голова сільради Михайло Залецький. – Ми колективною працею односельців реконструювали будинок культури, подали тепло, обновили технічне обладнання сцени, побудували котельню.

Компактно в селі розміщена й нова церква. На зборах мав промову о. Василь Завірач. Він дякував парафіянам за співпрацю. Новий храм приваблює своєю архітектурою, а пам'ятник жертвам голодомору, що поруч, нагадує про страшне лихоліття, творене свого часу безбожною владою. Поряд із церквою – одна з найкращих сільських шкіл області. Її директор Володимир Чаграк розповів про вивчення і шанування української мови в школі.

Голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький розповів присутнім про важку долю української мови у, здавалося б, своїй державі. А якщо парламент ухвалить, запропонований українофобами, закон «Про мови в Україні», то станемо двомовною державою, де російська буде з великою інтенсивністю витісняти українську мову з державної, публічної сфери. Засоби ж масової інформації взагалі стануть послуговуватися мовою чужої нам держави. Степан Васильович нагадав про звернення «Просвіти» з цього приводу до ВР, Президента, в яких висловлене занепокоєння ситуацією, яка склалася в Україні. Щоправда, хоч реакції влади немає, але проект закону про мови завдяки демократичним силам України, Верховна Рада не планує розглядати найближчим часом. Отже, просвітяни повинні й далі активно тиснути на промосковську владу.

Голова осередку «Просвіти» Лідія Скрентович розповіла про відновлення осередку «Просвіти» села, перші кроки на духовно-національній ниві. До осередку нині залучені голова сільської ради, директор школи, священик, учителі, свідомі односельці, підприємці…

Для всіх присутніх колектив хорової капели «Червона калина» під орудою Анни Козоріз виконав низку повстанських і патріотичних пісень, які зі сльозами на очах сприймало старше покоління села. А Ореста Турка з ансамблем «Квіти ромену» переповнений зал викликав на біс кілька разів. Та й сам він прекрасно виконав декілька творів. Великий успіх мала солістка Людмила Булієнко. Аплодували залукв'янці і виконавцям із «Клубу обдарованих дітей». А пісню «Слава Україні» про Степана Бандеру весь зал співав разом із нами. Закінчилась просвітянська місія співом «Многая літа», сердечними побажаннями у духовному відродженні Залукви.

Степан БОЙКО, *просвітянин*

ТАЄМНЕ І ЯВНЕ

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ ІМПЕРІЇ

Приказка каже: **брехнею світ пройдеш, та назад не вернешся.** Але ж вертаються. І не куди, а в той самий світ, який проходили брехнею. Не раз і не два, а все своє існування. І нема на те ради. Вже й назвали джерело брехні **імперією зла,** вже й інші епітети прикладали, а воно й далі бреше та бреше. А ще має й підбрехача. А підбрехунців, то й не злічити.

На цей раз імперії дуже придався підбрехач. Цю місію вона поклала на леґітимного (?) Президента нещасної України Януковича.

Почалося з голодомору. 60 років не визнавали не те що голодомору, а й самого голоду. Не було голоду! Не було неврожаю! Бо неврожаю таки не було. Врожай був такий, що ну. Аж після шести десятків років кажуть – голод був. Значить, перед тим брехали, що не було голоду? Брехали й далі брешуть. Кажуть, голод був, бо був неврожай. Знову брехня. Урожай був знаменитий. Елеватор в одеському порту 1933 року працював день і ніч: вантажив українську пшеницю на іноземні судна. А Україну морили голодом. Морили й брехали. Брехали, брехали і забрехалися.

І змушені були визнати: був голод. Але, кажуть, голод був не лише в Україні, а й в усьому СРСР. І знову брехня. Чи є в Росії, чи в Грузії, чи в Азербайджані хоч один пам'ятник жертвам голоду? Чи є хоч один твір про голод у Вірменії, Росії, Татарстані?

Цю всю брехню в живі очі Європи доносить Президент Янукович. А Європа слухає. Слухає і мовчить. Ніби й не знає приказки: **мовчанка – знак згоди.** Старіє, видать, забуває. А депутат Європарламенту Роман Коваль тільки й товче: «Україну в ЄС!» Щоб, значить, брехню узаконити на європейському рівні.

Та хіба тільки брехню? Янукович не тільки бреше, він ще й дурить. Він обдурив українців тим, що не відкрив їм на виборах свою справжню програму. Він не говорив, що буде дбати про економічні інтереси Росії в Україні. Він не говорив, що буде визнавати лише одну релігію в Україні, а саме московську, і зневажати всі незалежні від Москви релігії. Він не говорив, що буде боротися з українською мовою, що призначить міністра освіти україножера, який тільки те й робитиме, що своїми заходами викидатиме українську мову зі шкіл. Він не говорив, що буде заперечувати голодомор, заперечувати визвольну боротьбу українського народу і героїв цієї боротьби. Він не говорив, що, ставши Президентом, дбатиме, щоб українці забували свою мову і вчилися російської, щоб забували саме слово «незалежність» і звикали до рабства.

Це свідчить, що Янукович здобув владу незаконно, що він нелеґітимний Президент. Що ж до його боротьби з українською мовою, то тут і його, і освітня діяльність однодумців Януковича спрямована на те, щоб спинити національне відродження українців і обернути українців на малоросів, спинити вживання української мови у школах, вивітрити з голів українців саме слово **незалежність,** зробити з України провінцію Росії – Малоросію.

Ця антиукраїнська – відверто антиєвропейська – політика Януковича спрямована на ліквідацію незалежності України й повернення їй колоніального статусу аж ніяк не в'яжеться з його бажанням стати членом ЄС.

Чи бачать мудрі європейські голови, перед яким ґрандіозним фіаско стоїть сама ідея створення Європейського братства внаслідок членства Януковича в ЄС?

Чи розуміють вони, що депутат Європарламенту Роман Коваль та іже з ним тягнуть Януковича до ЄС ось для чого:

щоб антиєвропейську великодержавну політику Росії щодо малих народів узаконити як демократичну;

щоб європейську політику поваги та визнання рівних прав за всіма народами, які живуть у Європі, підмінити на ділі політикою колоніалізму, на словах загорнутою у брехливі заяви про дотримання демократчних засад і людських прав;

щоб прийняти до сім'ї європейських народів відвертого антиєвропейця, відвертого слугу московського імперіалізму;

щоб світлу ідею братства європейських народів обернути на фікцію для прикриття гегемоністичних планів **імперії зла;**

щоб європейську ідею відродження й усамостійнення європейського українського народу замінити ідеєю відродження могутності злочинної **імперії зла,** через уярмлення і змосковщення українців;

щоб злочини большевиків, які разом з Гітлером почали Другу світову війну і які разом з Гітлером винні у найжахливіших злочинах проти ряду європейських народів, замаскувати від світу;

щоб практику призначеного Януковичем міністра освіти, який повикидав з підручників історії факти про злочини **імперії зла,** почавши з громадянської війни, колективізації, голодомору і закінчуючи двома Катинськими душогубствами, поширити на всі школи Європи;

щоб злочинців, винних у масових убивствах, зобразити європейським дітям ангелами?

Чи здають собі справу європейці, що вони стали об'єктом чергового москоського **«надувательства»,** в якому Москва нібито не присутня, а головна роль надана нелеґітимному Президентові України?

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

СУД І СУТЬ

ЗЛОВИЛИ НА БРЕХНІ, або «залізні хрести» – на Симоненку

Минулого тижня у Верховній Раді відбулися парламентські слухання з приводу пенсійної реформи. Як виявилось, як і все «всенародне» обговорення, воно було формальним. Фактично критикам пенсійного реформування в його урядовому варіанті слова не надавали. Не надали слова і Героєві України Юрію Шухевичу, хоч він мав запрошення виступити. І все ж, не зважаючи на це, повідомляє журналістка Марина Ткачук, до Верховної Ради він прийшов недаремно. Син командира УПА вручив спікеру Верховної Ради Володимиру Литвину своє письмове звернення, у якому нагадав: народний депутат Петро Симоненко досі не виконав рішення Печерського районного суду Києва.

Суть справи така: ще у 2007 році – після того, як Президент Віктор Ющенко підписав Указ про відзначення 100-річного ювілею Романа Шухевича, – Петро Симоненко заявив, що Україна не повинна вшановувати пам'ять людини, яка одержала з рук Гітлера два «залізні хрести». Юрій Шухевич і його сестра Марія подали позов до суду з вимогою спростувати цю брехню.

Історики з Національної Академії наук України підтвердили той факт, що жодних нагород від нацистів, і тим паче від Гітлера, Роман Шухевич не одержував. І суд ухвалив: «визнати інформацію, поширену на пленарному засіданні Верховної Ради України Петром Симоненком про одержання Романом Шухевичем двох «залізних хрестів» із рук Гітлера такою, що є недостовірною, принижує честь і гідність дітей Романа Шухевича…» Окрім того, суд постановив зобов'язати головного комуніста країни на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради спростувати оприлюднений «міф». Ще й ухвалив стягнути з Симоненка судові витрати в сумі 14,5 гривні.

У середу Юрій Шухевич у своєму письмовому зверненні нагадав Литвину про невиконане судове рішення й попросив не надавати права виступу Симоненку, доки він не виконає судову ухвалу. Беручи від пана Юрія заяву, Володимир Литвин ніяково посміхався, а збоку в сторінку вже зазирав віцеспікер Адам Мартинюк. Прочитавши заяву, він швидко накрив її стосом інших паперів. Одначе Юрій Шухевич запевняє: заява ця точно не загубиться – аналогічну він надішле рекомендованим листом із повідомленням про доставку на ім'я спікера Литвина.

І вибачитися за брехню комуністам таки доведеться. І не раз… І за голодомори, і за репресії, і за мову…

Н. К.

Обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка запрошує просвітян та українських патріотів на презентацію найповнішого видання про Крути

«КРУТИ. СІЧЕНЬ 1918 РОКУ»
(упорядник Ярослав Гаврилюк),

яка відбудеться
27 лютого о 15.00
в НД «Просвіта»

У ПРОГРАМІ:
вступне слово голови обласної «Просвіти» **С. ВОЛКОВЕЦЬКОГО;**
виступ директора Видавничого центру «Просвіта», голови Київського обласного об'єднання «Просвіта» **В. КЛІЧАКА;**
виступ упорядника книги, народного артиста України, знаного кіноактора й актора театру, голови культурологічної організації «Герої Крут» **Я. ГАВРИЛЮКА;**
у художній частині прозвучать твори у виконані **вокального ансамблю «Квіти ромену»,** вихованців **Клубу обдарованих дітей** обласної «Просвіти» і **тріо «Калина»** міського Народного дому.

ВІДЛУННЯ

ЦЕ БУЛО СВЯТО ДУШІ

Його у часі відзначення 20-річчя творчого колективу тріо Вівчаренків шанувальникам бандурного мистецтва подарували Галина Вівчаренко, Зорина Валіхновська, Леся Вальнюк, хористи села Угринів, колеґи з музичних шкіл міста й області, просвітяни і багато закоханих в українську пісню.

Емоції від захоплення піснями, грою, щирими словами, виливались аплодисментами, а тих, хто бажав висловити свою вдячність творцям цього дійства для душі, серця й розуму, було стільки, що якби кожному надали слово, то свято тривало би до пізньої ночі. Пломеніли пелюстками сердечної уваги квіти, все було святково й родинно, аура доброзичливості й любові огортала зал, додавала творцям концерту ентузіазму й бажання розкритись у всій красі.

Хочеться особливо наголосити на тому, що ювілейний вечір тріо бандуристок Вівчаренків став святом єднань бандуристів України, адже в ньому взяв участь і дует Олени та Наталії Римаренків з Вінниці, яких знають з ансамблю пісні і танцю «Поділля» Вінницької обласної філармонії, з яким вони об'їздили півсвіту; сімейний колектив Головачів «Благодать натхнення» (мама Ірина – викладач школи мистецтв № 5 ім. Л. Ревуцького й активістка громадського життя Києва, України і земляцтв за кодоном, яка нагороджена почесною відзнакою «Великого князя Володимира» за вагомий внесок у справу відродження духовності молоді, а її син Дмитро є лауреатом і володарем гран-прі численних Міжнародних конкурсів і навчається у Київському інституті музики ім. Р. М. Глієра). Цей родинний ансамбль є переможцем у Всеукраїнських фестивалях-конкурсах родинної творчості, уже видав три пісенних диски. Ці два колективи вітали народне сімейне тріо бандуристок з Угринова піснями, чудовою музикою і словами вдячності від сімейних колективів з усієї України, які надіслали свої вітальні телеграми.

Треба зазначити, що сімейне тріо за двадцять років творчого поступу провело велику роботу. І мама Галина Михайлівна, і дочка Зорина Валіхновська написали чимало нових пісень. Вони обидві є керівниками хорів та ансамблів і ніколи не відмовляють у запрошенні виступити на концертах у всіх куточках області й загалом на теренах України, Польщі, Франції, про що свідчили подяки, які надійшли звідусіль. А ще невтомні бандуристки долучились до відзначення 100-річчя провідника ОУН, редактора часопису «Шлях перемоги» Марка Боєслава (Михайла Дяченка), записали кліп до телефільму «Сталеві струни Боєслава» (колядка «Сумний святвечір 46 року» на слова Михайла Дяченка), а також підготували нотні записи пісень на слова Марка Боєслава, які стали народними. А Зорина Валіхновська написала й записала на диск пісні на слова Михайла Дяченка.

Про велику подвижницьку працю тріо бандуристок родини Вівчаренків в обласній «Просвіті» говорив у своєму вітанні голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький.

Приємно, що колектив ДМШ № 1, де працюють Галина, Зорина і Леся, й обласне об'єднання «Просвіта» звернулись до облдержадміністрації з клопотанням про присвоєння керівникові шанованого тріо, пропаґандистові бандурної культури Галині Михайлівні Вівчаренко звання заслуженого працівника культури.

Любов ЗОРІНА

Фото: На ювілейному концерті

ПРОСВІТЯНИ

Своє 80-ліття відзначив відомий широкому загалу культпрацівників і жителів області, колишній директор Будинку культури с. Старі Кривотули Тисменицького району, ІВАН ХАРЕВИЧ.

СТАРОСТА

Вже була написана ця розповідь про старосту нашого хорового колективу Івана Харевича, але дав прочитати її завідувачці старокривотульської бібліотеки П. Борисевич. Вона понад 15 років працювала разом з Іваном Петровичем, коли він був директором Будинку культури в Старих Кривотулах, і тепер могла б щось доповнити до моєї розповіді про цю людину.

– Все тут правильно та й давно вже треба було написати про Харевича, – сказала Паша Лук'янівна. – А доповнити що? Ну, хоча б те, що він від природи обдарований для культосвітньої роботи, має неабиякий хист, хоч вишу не закінчував, а вчився цього самотужки, «за велінням серця». Прекрасний, умілий організатор. До нього, як до сонця, тяглися всі учасники художньої самодіяльності, наш Будинок культури завжди був взірцем відмінної роботи. Безсумнівно, Іван Петрович і добрий господар. Аби тепло й затишно було в уже тоді старенькому клубі, директор пригадав давній сільський звичай та й почав щоліта підсипати стіни глиною, роблячи навколо призьбу. І вона, і кахельні грубки, викладені ним, добре обігрівали приміщення.

Нині він на заслуженому відпочинку. Пише вірші, а ще став бджолярем, садівником. Бо ж спокій не в його характері. Без людей, без праці він не мислить себе. А любов до праці й постійна потреба в ній у Івана Харевича з дитинства, з його хліборобської сім'ї. Перед призовом в армію він закінчив школу фабрично-заводського навчання. В армії був старшиною роти полкової школи, співав в ансамблі пісні і танцю Далекосхідного військового округу колишнього СРСР.

– Я просто з дитинства якось навчився любити людей, – сказав мені в одній із розмов Іван Петрович, – і тою любов'ю я найбільше жив.

Після демобілізації життєва необхідність і складні матеріальні умови примусили його поїхати на заробітки. Вибрав Воркуту, де був майстром вибухових робіт у шахті. Дев'ять років нелегкої і небезпечної праці сформували й остаточно загартували вольовий характер. До речі, тут він зустрівся з Г. Арабчук, колишньою зв'язковою УПА села, яка колись проживала неподалік дому Івана Петровича, а на Півночі відбувала покарання. Крім неї, там працювали упівці зі Старих Кривотул і Красилівки. У Воркуті Іван Петрович брав участь у хоровому та драматичному колективах, був організатором щорічної коляди, з якою відвідували сім'ї українців, які тут проживали.

Повернувшись у рідне село, він став директором Будинку культури. Добре розумів, що клубна, як і всяка робота, має свої труднощі, іноді навіть складніші, ніж у шахті. Важкі то були часи, але Іван Петрович добре розумів одне – лише цілеспрямований колектив однодумців може домогтись успіху. Долаючи перешкоди, почав гуртувати людей з творчими здібностями.

– Першим гуртком художньої самодіяльності, – згадує Іван Петрович, – був драматичний. Його організатором і учасником став учитель колишньої восьмирічки М. Гарбар. Це був справжній просвітянин, який залучив до клубної роботи своїх колеґ та вихованців. У репертуарі драмгуртка вже за кілька років налічувалося майже півсотні вистав. А з такими як «Наталка Полтавка», «Назар Стодоля», «Сто тисяч», «Сватання на Гончарівці», «Де тирса шуміла» актори брали участь у районних та обласних оглядах-конкурсах і завжди були серед найкращих.

Про його роботу знає все село. Він – автор понад 150 віршів, які не раз декламував, виступаючи перед громадою рідного села. А ще має 32 нагороди за культосвітню роботу.

Давно звела його доля з відомим нині музикознавцем Д. Мачошаком. Спочатку заприятелювали, а потім і утворили при БК ансамбль пісні і танцю. І самодіяльний ансамбль «Барви Прикарпаття» цілком заслужено з часом здобув звання народного.

Змінюються покоління й керівники ансамблю. Та і сьогодні старокривотульські співаки продовжують радувати своїх односельців, жителів району й області своїм запальним танцем, музикою народного оркестру, прекрасним співом.

Внесок Івана Петровича у розвиток музично-хорового і театрального жанрів Старих Кривотул безцінний. Він мав чимало учнів, однодумців і послідовників. Серед них – балетмейстери ансамблю В. Романець, П. Гуляк, І. Романець, керівник оркестру П. Заник, реґенти церковних хорів П. Ціпух і М. Гавадзин, професійна співачка і скрипалька, випускниця Львівської консерваторії Л. Боровська, заслужена артистка України, актриса Івано-Франківського драмтеатру Г. Бабинська-Тріщук, священик М. Гундяк. Пройшов цю клубну школу і нинішній вчений-українознавець Прикарпатського університету В. Ґрещук. Доречно додати, що ансамбль «Барви Прикарпаття» був учасником Міжнародних та Всеукраїнських фольклорних фестивалів у Києві, Новгороді, Рівному, тричі виїжджав на лемківське свято до польського міста Ждиня, виступав на відомому колись фестивалі в Зеленій Ґурі. Гордиться село й тим, що його вихідці Т. Боровська, Л. Василюк, І. Паращук виступали донедавна у складі славетного хору ім. Г. Верьовки.

У трудовій біографії Івана Петровича є ще одна яскрава сторінка, яку писав протягом дев'яти років. У місцевому господарстві він очолював рільничу бриґаду № 2, яку вивів у передові.

Невичерпне джерело життєвого оптимізму цієї людини. Він виховав трьох дітей – Марію, Петра та Миколу, які працюють на важливих посадах. А свого часу хористи одностайно обрали його старостою хорового колективу. Він відтоді весь час з нами.

Багато можна писати про Івана Харевича, але важко все це вмістити в газетному матеріалі. До речі, під його керівництвом як голови культурно-просвітницької організації «Меморіал» у місцевому парку культури збудована чудова історична пам'ятка – символічна могила «Борцям за волю України»; зведений пам'ятний хрест тим, хто у часи німецької окупації був насильно вивезений фашистами у 1944 р., а це 350 жителів Старих Кривотул та Красилівки. А ще він зі своїми однодумцями встановив пам'ятний хрест на честь скасування панщини, пам'ятний знак жертвам голодомору в Україні 1932–1933 рр. Багато років мріяв про пам'ятник Т. Шевченкові й таки спорудив його в центрі села зі своїми однодумцями, бо притаманний йому нестримний потяг до правди й справедливості і головне, що він завжди серед людей.

Василь ГАВАДЗИН

ЗОНА ТРИВОГИ

ВІЙНА ЦИВІЛІЗАЦІЙ

ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ МОВНОЇ ПРОБЛЕМИ НА ДУЗІ «МОСКВА–КИЇВ–ТЕЛЬ-АВІВ»

(Продовження. Поч. у № 1–7)

Не вдасться нас здолати, бо ми бували під половцями, хозарами, печенігами, татарами, турками, поляками, австромадярщиною, Росією і мову не втратили й не забули. І саме та частина України, яка найчастіше потрапляла в рабство, є її П'ємонтом. Можливо, тому й казав Бісмарк – жодна імперія не виживе, **якщо включить до свого складу Галичину.**

Впала Османська імперія, впала Австро-Мадярська, впав і СРСР, а Україна воскресла. Але відродилася вона не повністю, бо тимчасово знаходиться в руках новоявлених «понтових пілатів» та іуд... Доки живі українці – українську мову не знищити. Усну – бо це мова нашого мислення і спілкування. А у вік комп'ютерних технологій слово писане також знищити неможливо, навіть якщо архівами керуватимуть гінгзбурги, інститутами національної пам'яті – солдатенки, освітою – табачники.

У 1993 році, перебуваючи в країнах Балтії як віце-президент Генкомітету ПА ОБСЄ і як член Президії Верховної Ради України я мав зустрічі з керівництвом Естонії, Литви і Латвії, і не оминув зустрічі з керівниками української діаспори в цих країнах. В той час російськомовні громадяни цих країн виступали проти суверенітету, проти переходу «до капіталізму», проти запровадження національних мов як державних. На жаль, у цих процесах брали участь і деякі російськомовні українці. На згаданих зустрічах з українською діаспорою я їх попросив: або повертаєтеся в Україну й будемо разом розбудовувати її державність, а коли вважаєте, що вам залишитися ліпше тут, що надалі це буде дім для вас і ваших дітей та онуків, тоді відмовтеся від участі в руйнівних і деструктивних акціях російськомовного населення проти урядів цих держав. Якщо залишаєтеся тут, то досконало вивчіть мову народу, з яким пов'язуєте своє майбуття, щоб ліпше інтеґруватися в суспільство. І від цього виграєте ви і виграє держава, в якій жити вашим нащадкам. Але не забувайте Україну та її мову. Якщо ж ви зіпсуєте відносини з корінним населенням на цьому етапі, то отруїте своє життя, а до вас і до ваших дітей буде недовіра влади на довгі роки. Послухалися, й сьогодні українці в цих державах досить успішно будують свою і політичну, і бізнесову кар'єру.

Ось якби нинішнє керівництво Росії виступило з закликом до етнічних росіян – громадян України: «Шановні співвітчизники. Ми потребуємо ваших рук, розуму і сердець, тому закликаємо вас повернутися на історичну Батьківщину. Якщо ви знайшли свою нову батьківщину й вирішили залишитися в братній Україні, тоді плідно попрацюйте на її економічне зростання, поважайте її мову й культуру, виконуйте її закони, примножуйте її могутність і цим ви спричинитеся до розвитку братерських стосунків між нашими братніми народами, задля взаємного співробітництва». От якби такого змісту були офіційні заяви російського керівництва, я не мав би підстав у такому критичному руслі писати цю статтю стосовно політики Росії в Україні. І якщо Росія – дружня країна, то подібного змісту заяви і звернення ми невдовзі почуємо від її очільників. Якщо ж ненависницька політика Росії стосовно України, політика Затуліна–Лужкова–Жириновського–Корнілова–Маркова буде й надалі домінувати як офіційна, то ми невдовзі почуємо й побачимо нові провокації як Руського блоку, так табачників.

ПОДВІЙНІ СТАНДАРТИ РОСІЇ В МОВНИХ ПИТАННЯХ

Коли росіяни виїжджають у Німеччину, Францію чи США, вони там не бастують «давай двуязычие», бо розуміють, що приїхали на чужину і слід поважати мову людей, серед яких живеш, дотримуватися їхніх законів, культури, звичаїв. В Україні росіяни відчувають себе не громадянами України і не її патріотами, а завойовниками, окупантами, тому й кричать «давай двуязычие».

Ознайомився з матеріалами прес-конференції Путіна в Берліні від 27 листопада 2010 р. Представники російської діаспори (яких у Німеччині 4,8 млн.) заявили Путіну: ми вивчили німецьку мову «...и в то же время мы сохранили русскую культуру, мы читаем русские газеты, смотрим русское телевидение. Насколько важно лично для Вас, насколько важно для России существование такой общины...?» На що Путін відповів: «Я считаю, что это правильно, если люди приезжают в страну, выбирают ее в качестве своей второй родины, то они должны уважать язык и культуру страны, в которой живут. Очень сложно выстраивать внутреннюю политику в тех странах, где эмигранты не адаптируются и не желают этого делать. Нужно уважать законы страны пребывания. Но в любой цивилизованной стране всегда поощряются и поддерживаются национальные меньшинства, всегда поддерживается национальная культура тех людей, которые приезжают в страну и выбирают ее в качестве страны для постоянного жительства».

А чому Путін не запоропонує точно такого ж повчання росіянам України? Думаю, після такого виступу Путіна в Україні – мовні й міжетнічні проблеми між по-екстремістськи налаштованими росіянами й українцями зникли б. Якби відбувся такий же виступ в Україні прем'єра Ізраїлю Нетаньяху, проблема антисемітизму в Україні не стояла б так гостро, як про неї пише єврейська преса.

Якщо таких виступів немає і не буде то і надалі буде «сложно выстраивать внутреннюю политику» в Україні!

Путін відстоює російську мову на терені Росії словами «русский язык является государственнообразующим фактором России»! І в цьому я його підтримую. А в України такий державотворчий фактор як власна українська мова має бути відсутнім? Тоді Україна точно буде «недодержавою». Українська мова має стати державотворчим фактором і в державі Україна! Що ми німі, чи в нас немає своєї мови?

«В Украине практически каждый говорит по-русски», – Путин. То де ж тоді «прітіснєніє» російської мови? То де ж тоді «прітіснєніє» росіян, яких в Україні лише 16 відсотків, або 7,3 млн. осіб, а «говорит по-русски в Украине практически каждый»? То де ж «прітіснєніє» російськомовних, коли в Адміністрації Президента й в Уряді їх – більшість? А ким здійснюються «прітіснєнія»? Це що, непровладна й опозиційна україномовна меншість «притісняє» владну більшість? Не є проблема російської мови в Україні, її використовують в спілкуванні всі, хто хоче і де хоче.

«Проведена в Україні лінія на дерусифікацію, форсований переклад освітнього й інформаційного простору, судово-адміністративної сфери цілком на українську мову підсилює розмежування українського суспільства». Андрій Нестеренко, речник МЗС Росії, 9 липня 2009 року сказав же «лінія на ДЕРУСИФІКАЦІЮ», значить, визнає, що в Україні – колонії Росії – все-таки русифікація була.

Ми, українці, мову росіян розуміли всі 400 років колонізації, вони нас – ні. А чому за 400 років вони не навчилися розуміти українця і його мову? Бо не хотіли розуміти його душу, не вважали його людиною. Вважали, що душа («русская душа») – це привілей росіянина на всьому просторі й не лише СРСР, але й на просторі колишнього соціалістичного табору.

Україна на навчання російською мовою тратить мільярди гривень у рік, а Росія на навчання українською мовою – ні копійки.

Нещодавно «єдина в Російській Федерації Бібліотека української літератури в Москві, яка створювалась протягом двадцяти років зусиллями української громадськості, з політико-ідеологічних мотивів... цілком зруйнована як осередок української духовності: розгромлено колектив, практично не залишилося українців-фахівців, знищено унікальний газетний фонд, збіднено зміст і форми роботи».

Володимир ПИЛИПЧУК,
народний депутат України 1-го та 2-го скликань

(Далі буде)

ДУХОВНЕ

ЮВІЛЕЙ «КРЕДО»

Двадцять років тому при катедральному соборі Святого Воскресіння Івано-Франківської єпархії УГКЦ був створений професійний хор. Організатором його став викладач Калуського училища культури Юніан Дзюбанович. Він зумів організувати й зібрати зацікавлених людей і чималу літургійну нотну бібліотеку. З 1991 року і досі хор очолює Жанна Зваричук – заслужений працівник культури України, доцент Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Крім богослужінь, хор концертує, бере участь у культурно-мистецьких акціях в Івано-Франківську, Києві, Львові, Чернівцях, райцентрах.

Віра та любов до хорової музики об'єднала учасників у міцну духовну спільноту. Всі члени колективу мають професійну освіту. В репертуар колективу входять найкращі зразки української духовної спадщини різних стилів та епох від старовинної музики до сучасності, а це твори Д. Бортнянського, М. Березовського, М. Вербицького, К. Стеценка, М. Леонтовича, М. Лисенка, А. Гнатишина та інших. З особливим натхненням хор «Кредо» озвучує мистецькі задуми композиторів Івано-Франківщини: І. Фіцаловича, Б. Шиптура, В. Семковича.

У березні 1996 р. колектив перебував з благодійною місією в Німеччині, де гідно презентував українську національну фольклорну та духовну культуру, а в липні того ж року після конкурсного відбору супроводжував урочисту Святу Літургію за участю Святішого Отця Івана Павла II у базиліці Св. Петра й виступав у Великій концертній залі св. Павла у Ватикані. В серпні 1996 р. хор був учасником двох Міжнародних фестивалів і був визнаний одним із найкращих. 1997-го колектив нагородили дипломом 1-го ступеня в конкурсі хорової музики імені С. Крушельницької. Двічі (1998 та 2003 рр.) колектив представляє українську хорову культуру в місті Трір (Німеччина) в рамках днів Східної Європи.

У 2000 р. камерний хор «Кредо» став лауреатом конкурсу духовної музики в м. Амен (Франція), а на VI Міжнародному конкурсі хорової музики в 2003 р. в м. Бад Ішіль (Австрія) здобув дві золоті медалі в номінаціях класичної і народної музики. В 2001 р. хор супроводжував Урочисту Літургію з нагоди приїзду в Україну Святішого Отця Івана Павла II. В 2004 р. хор бере участь у третій світовій хоровій олімпіаді в м. Бремен (Німеччина), де серед 260 хорових колективів у категорії «Мішані камерні хори» та «Духовна музика» здобуває відповідно золотий диплом та срібну медаль. У липні 2005 р. на фестивалі духовної музики в Римі колектив підтвердив свій професійний рівень, виконавши твори українських композиторів і отримавши в номінаціях «Духовна музика до XX ст.», «Сучасна духовна музика» два золоті дипломи.

Недавно вийшов у світ нотний альбом «Свята Літургія св. Івана Золотоустого» та однойменний компактдиск із репертуару хору, які підготувала Жанна Зваричук, що стало помітним явищем у хоровій культурі України.

Сталося так, що на звітний концерт я прийшов заздалегідь. Серед публіки зауважив поважного пана з кокардою католицького священика, який перечитував якийсь текст. Виявилося, що це німецький священик Клеменц Пільвіц, який у 1995 р. привозив гуманітарну допомогу в катедру і мав нагоду бути присутнім на Літургії і концерті хору «Кредо». Спів колективу настільки зворушив гостя, що він запросив хор на гастролі в Німеччину. Надалі всі виступи хору в Європі були за участю цього жертводавця й великого поціновувача класичної і народної української пісні. Окрім живих квітів і теплих слів, пан Клеменц подарував кошти на компактдиск української народної пісні.

Тригодинний концерт-звіт хору «Кредо» відбувся з благословення єпископів Володимира Війтишина, Софрона Мудрого та Миколая Сімкайла. З привітаннями виступили керівники області й міста, колишні учасники хору, представники громадських організацій. «Многая літ» співав весь зал.

Степан БОЙКО, *учасник хору*

ТАЛАНТИ

МАЙСТЕР ХОРОВОЇ СПРАВИ

Богдан Васильович Катамай народився в Ямниці – селі, яке відоме своїм багатим культурним життям, де ще до 1905 року були театр, хор (згодом – окремо чоловічий, жіночий, церковний), які долучилися до виховання молоді й розвою народної «Просвіти». Вже в 1940 році ямницький хор під орудою Зеника Деркача, а в 1951 під орудою М. Караванович в обласному конкурсі самодіяльних колективів зайняв перше місце. Тож хлопчина, який мав за приклад чудових учителів, вступає до Станіславського музичного училища, де вчився у надзвичайного педагога Івана Атамана, який п'ятдесят літ свого життя віддав вихованню хористів, диригентів, піднесенню хорової культури. Богдан вирішив продовжити справу свого вчителя.

Отож продовжує навчання в Харківській консерваторії, організовує понад тридцять хорів на Харківщині, Луганщині й Прикарпатті. Вже в 1960 році, після закінчення консерваторії, повернувшись у рідні місця, відновлює ямницький хор, який у 1961 році виступав на Львівському телебаченні, кілька років був візиткою не тільки Ямниці, але й Івано-Франківщини і професійно ніс українську пісню до людей. В 1962 р. Богдана Васильовича запрошують на посаду диригента-хормейстера в Гуцульський ансамбль пісні і танцю і він самовіддано в цей важливий час працює над новою програмою. І зазвучав хор по-новому. Йому аплодували на Уралі, в містах Сибіру, в Москві та Красноярську.

Заодно маестро допомагає у створенні обласних ансамблів. Згодом переходить на викладацьку роботу в музичне училище ім. Д. Січинського, де працює до сьогодні. Організовує і керує хором, диригує дитячим хором облтелерадіокомітету «Струмочок», а також хором меблевого комбінату. У вісімдесятих роках при обласному об'єднанні ВУТ «Просвіта» ім. Шевченка створює народну аматорську чоловічу хорову капелу «Червона калина», з якою не покидає зв'язку і сьогодні.

За свою педагогічну діяльність виховав прекрасних послідовників, які сьогодні відзначені високими державними нагородами. Це і заслужена діячка мистецтв, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Христина Михайлюк (до речі, він був першим консультантом у створенні її вокальних ансамблів «Мрія» у Надвірній, а згодом – «Росинка» в педагогічному інституті). Христина Олександрівна згадує: «Спостерігаючії за його працею під час репетицій я вчилася, якими методами досягти чистоти інтонації, строю ансамблю, хорової звучності колективу, а також глибокого проникнення в музичний твір, вміння відтворювати художній образ, артистично поводитися на сцені. Богдан Васильович – майстер хорової справи, вимогливий учитель і прекрасна безкорислива людина, його життя – це служіння мистецтву й Україні»…

Серед його вихованців і заслужений діяч мистецтв України, диригент симфонічного оркестру обласної філармонії Руслан Дорожівський, народний артист України Петро Терпелюк, Петро Князевич, Остап Гавриш, заслужений працівник культури України Роман Данчук, Михайло Замрозевич, Людмила Осадча-Ткачук, Марта Шевченко, Григорій Сорохан, Віктор Поліщук, сьогоднішня хормейстер капели «Червона калина» Ганна Козоріз. Богдан Васильович – незмінний член журі обласних, міських конкурсів, фестивалів, оглядів хорового мистецтва. За працю держава відзначила його нагородами: в 1970 р. – знаком «За відмінну працю» і медаллю «За доблесну працю», у 1972 – знаком «Відмінник культурного шефства над селом», 2003-го – медаллю управління культури облдержадміністрації «За подвижництво в культурі Прикарпаття»…

І сьогодні Богдан Васильович у строю, вболіває за українську культуру, за хори, які мають нести українську пісню людям.

Анна ГУБЕНКО

Хор села Ямниця. Концертмейстер, керівник і диригент Богдан Катамай. 1961 р.

ЮВІЛЕЇ

В Інституті філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Художньо-смислові координати творчості Леся Мартовича», присвячена 140-річчю від дня народження Леся Мартовича.

ДО ГЛИБИНИ ЙОГО СЛОВА

Обговорювалися важливі питання сучасного прочитання творчої спадщини Леся Мартовича. Учасників конференції зацікавили доповіді доктора філологічних наук, професора Наталії Мафтин на тему: «Типологія новелістичного мислення в малій прозі Леся Мартовича», доктора філологічних наук, професора Володимира Матвіїшина – «Мужицька смерть» Леся Мартовича і «Мужицька смерть» Еміля Золя: компаративний аспект», кандидата філологічних наук, доцента Романа Піхманця – «Таємниці художньої галереї Леся Мартовича: погляд крізь призму «Стрибожого дарунку», кандидата філологічних наук, доцента Гафії Василевич – «Словотвірний потенціал діалектизмів-іменників у малій прозі Леся Мартовича», кандидата філологічних наук, доцента Євгена Барана – «Лесь Мартович у листах і спогадах»та ін. У рамках конференції провели сім секційних засідань.

На конференції також були презентовані перші примірники повного видання творів Леся Мартовича. Зібрання творів Леся Мартовича підготовлене за оригіналами рукописів, які збереглися в архівних фондах Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України, відділі рукописів бібліотеки Наукового товариства імені Тараса Шевченка у Львові, у фондах Центрального державного історичного архіву України у Львові та Літературно-меморіального музею Леся Мартовича.

Учасники Всеукраїнської науково-практичної конференції побували на батьківщині Леся Мартовича у селі Торговиця Городенківського району, де взяли участь в урочистих заходах, приурочених 140-річному ювілею Леся Мартовича. Науковці також оглянули експозицію Літературно-меморіального музею Леся Мартовича у селі Торговиця, над оновленням якої працювали й викладачі кафедри української літератури. Також вирішили організувати шефську допомогу Літературно-меморіальному музею Леся Мартовича у селі Торговиця.

Зацікавленість творчістю Леся Мартовича доводить, що з плином літ спадщина Леся Мартовича у загальноукраїнському процесі все більше увиразнюється новими гранями, щоразу спонукаючи до глибшого його осмислення.

Ганна МАРЧУК,
кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри української літератури, відповідальний секретар оргкомітету

МОВНИЙ ПРАКТИКУМ

ЯК СЛІД ЗВЕРТАТИСЯ Й ДЯКУВАТИ…

Під час звертань українці часто користуються нормами російської мови, забуваючи, що в українській мові, на відміну від російської, іменники мають окличну форму. Наприклад: *вітре, доле, пане, вербо, річко, друже.* Особливо це стосується власних імен: *Іване, Романе, Петре, Галино, Ганно.* Часто замість окличної форми вживають називний відмінок, наприклад: *«Шановний Василь Васильович! Дорогий Леонід Данилович! Шановний пан Президент! Товариш Симоненко!»*

Звертатися слід так:
Шановний Василю Васильовичу!
Шановний Вікторе Андрійовичу!
Шановний Іване Степановичу!
Шановна Юліє Володимирівно!
Дорога Ларисо Петрівно!
Товаришу Симоненко!
Пане Президенте!
Пане Прем'єр-міністре!
Шановний Голово!
Пане Голово!
Шановний пане Міністре!
Шановні пані і панове!
Шановна Надіє Іванівно!
Дорогі Любо, Світлано і Вікторе!

Після слова *«дякувати»* за аналогією з російським *«благодарю Вас»* дехто вживає знахідний відмінок від прийменника «Ви», кажучи: *«Дякую Вас»* чи *«дякую всіх».* Це є прикрою помилкою. Слід казати так:

Дякую **Вам!**
Дякую **тобі,** друже!
Дозвольте щиро подякувати **всім** за висловлене співчуття!

ХАРАКТЕРНІ ВИПАДКИ НЕПРАВИЛЬНОГО ВЖИВАННЯ ДЕЯКИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
в сім годин	о сьомій годині
в декількох словах	декількома словами
на протязі місяця (дня)	протягом місяця
	протягом дня
	упродовж цього року
по крайній мірі	принаймні, щонайменше
у значній мірі	значною мірою
по всякому поводу	з будь-якого приводу
по-другому	по-іншому; інакше
само по собі	саме собою
при обговоренні	під час обговорення
прошу до уваги	прошу уваги

КОНКУРСИ

НАЙКРАЩИЙ ЧИТАЧ УКРАЇНИ

31 березня в дитячих бібліотеках області завершується щорічний Всеукраїнський конкурс дитячого читання **«Найкращий читач України-2011».** Конкурс проводиться серед дітей віком 12–13 років у чотири етапи з метою підвищення рівня особистого розвитку дітей через заохочення їх до систематичного читання; сприяння створенню належних умов рівного доступу до літератури, незалежно від рівня розвитку дітей, їхнього фізичного та інтелектуального розвитку, забезпеченості і місця проживання; підвищення суспільного значення ролі дитячих бібліотек у процесі соціальної адаптації.

Переможці конкурсу нагороджуються почесними дипломами від організаторів: **ІІІ ступеня – «Найкращий читач бібліотеки-2011», ІІ ступеня – «Найкращий читач району/міста- 2011», І ступеня – «Найкращий читач України».**

Третій етап (обласний) буде проводитися в обласній бібліотеці для дітей під час Тижня дитячого читання, що традиційно проходить у дитячих бібліотеках у кінці березня, у часі весняних шкільних канікул.

А. Ч.